

Коронавирусыр зыпэкІЭКІыгъэхэм япсауныгъэ зэтегъэуцожыгъэныр Іофыгъо шъхъаІЭХЭМ ащыш

Адыгеимкіэ коронавирусыр къизэуалІехэрэм япчъагъэ чэц-зымафэм нэ-
бгыришьэм клахъэ. Сымэджэшхэм піэккор-чыпілехэр джыри ялех, ау къесы-
маджэхэрэм къазэрэхахъорэм къихекіеу джыри нахъ заушомбгууным зыты-
рагъепсыхъэ.

Мыекъопэ къэлэ сымэджэшхэм зэпахырэ узхэмкіэ госпиталеу лажъэрэм иврач шъхъаіеу Владимир Лобода къизэретиуагъэмкіэ, сымэджэ нэбгырэ 400 федизм ялазэх, піэккор-чыпілехэр 420-рэ ялагъети, отделение пепчъ джыри чыпілехэр 460-м нағэсигъ. Ащ нэмийкіеу къатиту хъурэ корпусеу «гнойная хирургия» зыфиоре отделениер зычітштыгъэри чыпілехэр 240-рэ хъоу игъекіотыгъэу зэтырагъепсыхъэ, кислород къекланілехэр ращаліх. Тыгъэгъазэм и 15-м къизэуахъышт.

Сымэджэ хъыльеу нэбгырэ 11 госпиталым чіэль, аныбжыхэр илъес 39-м щегъэжьагъеу 80-м нэсү. Аппаратеу ИВЛ-м нэбгыриту пыгъэнагъ. Блыгпем Мыекъопэ къэлэ сымэджэшхэм 16пілэгъу псынкіем иавтомобилхэр чэзыю къизэпүуцагъехеу зэрэлтигъэхэм госпиталым блэкъихэрэм зэклэми янэрьлэгъу. Видео ыкы сурэт техигъэхэр хъытуу нэклубгохэм къарыхъэгъагъех. Владимир Лобода къизэріоремкіэ, а чэц-зымафэм компьютерна томографиер афаашынену сымэджи 150-рэ госпиталым къиращелігъагъ.

ЛОБОДА В.: Чэц-зымафэм зэ-
пымьюу КТ зыщаширэр тэ тисы-
мэджэш нылэп. Сменэхэр зэтэ-
фыгъеу тиофышхэр мэлажъях.
Цыфыбэ къизэуалІекъе зэтри-
хъеу мэхъу. Ау постэуми яфэло-фа-
шхэр зэшлэхых. 16пігъу ящи-
клагъеу сымэджэшхэм мафэм къы-
клоц телефонкіэ нэбгырэ шъэ-
нүкъюм щуублагъеу нэбгыришьэм
нэсэуу къитеох. Узыр нахъ къы-
зэхъылъэхъэрэм япчъагъэ хэ-
хъо. Сымаджэхэм апэудрэхъэрэ

(Икіеух
я 3-рэ нэклуб. ит).

Врач сэнэхъатхэу нахъ зыфэнкъохэр агъэнэфагъэх

Врачхэр анахъеу зыщафимыкъурэ лъэнкъохэр «Гастроэнтерологиер», «Кардиологиер», «Клиническэ лабораторнэ диагностикир», «Онкологиер», «Патологическэ анатомиер», «Пульмонологиер», «Травматологиер э ортопедиер», «Ультразвуковой диагностикир», «Кіэлэццыкъу хиурогиер», «Медицинэ 16пілэгъу псынкіэр», «Акушерствэмрэ гинекологиер», «Неонатологиер», «Нефрологиер», «Психиатрие-наркологиер», «Оториноларингологиер», «Терапиер», «Трансфузиологиер» ыкы нэмийкіхэр ары.

Къуаджэхэм ащылэжъэрэ хэм ащылэжъэшт медицинэ 16пілэхъэр къэгъотыгъэнхэмкіэ Урысыем и Президентэу

Владимир Путиним Урысые Федерацием и Федеральне Зэлукіэ фигъэхыгъе тхыгъэр гъэцкілехъэним тегъепсыхъагъеу Адыгэ Республикэм и

Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и предложениехэм ахэлтиягъаихи Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэралыгъо е муниципальнэ мылькум хэхъэрэ

чыгу лахъхэр унэе унэхэр аща-
гъепсынхъеу е унэе 16пілэгъу
хъызметыр щызэхашэнэу ыпкілехъ-
хэмийлэхъеу цыфхэм ятыгъэнхэм
фэшл муниципальнэ образованиехэмрэ
гъэнэфэгъэнхэм ехыллагъ»
зыфиорэм иа 1-рэ статья зэ-

хъокыныгъэ фэшыгъэним фэ-
гъэхъигъэр» аштагъ.

Урысые Федерацием чыгу-
хэмкіэ и Кодекс диштэу пэублэ
медицинэ 16пілэгъу псынкіэ язы-
гъэгъотырэ медицинэ 16пілэхъеу
муниципальнэ образованиехэмрэ
зыфыщыкъэхэрэр депутат-
хэм агъэнэфагъэх. Джащ фэдэу
ильэси 6-кіэ чыгу лахъхэр пкэ
хэмийлэхъеу агъэфедэнэу зэрэтийн
альэкыщт медицинэ 16пілэхъэм
сэнэхъатэу ялэн фаехэри агъэу-
нэфыгъэх.

Зэхъокыныгъэхэр зытегъэ-
псыхъагъэхэр медицинэ 16пілэгъу
ягъэгъоты-
гъэнэу, 16пілэсэнгъэшо зы-
хэль специалистхэр къуаджэ-
хэм ащылэжъэнхэм тегъэгү-
шүхъэгъэнхэр ары.

Коронавирусыр зыпэкIЭкIыгъэхэм япсауныгъэ зэтегъэуцожьыгъэнэр Iофыгъо шъхъаIЭхэм ашыщ

(Икэух).

кислородыр чэш-зымафэм тонн тфырытфэу екы. Хэзгъеунэфыкынэу сифай джырэкэ зими тизэрэцьымыкIэрэр. Хирургиу дгъэкошырэр Мые��опэ районным исымэджэш гупчэу Тульскэм дэтым щилэжьэшт. Отделением лутхэм азынкю корпуслыр зыфдъэхъязырхэрэ ковид сымаджэхэм афэгэзэгъэштых.

Госпиталын иврач шъхъаIнахь зыгъэгумэкIеу зигугуу кышыгъээр узым зэлжитгэшэх сымаджэхэр нахыбэу джы къазэрэрихылIэрэр ары. Къахэкых язитет мыхыльэ дэдэхэу, ау ошэ-дэмышиу зитхабылхэр зэлжикхэрэри. Аш фэдэхэм уялзэнкэ кын дэд. «Нэбгырэ пэпчь япсауныгъэ тифэбанэ, — elo Владимир Лобода, — ау сымаджэ хуу-гъахэм уялзэн нахь, цыфхэр къэмсымэджэнхэм пае, яшыпкъеу зыфесакъыжынхэ, эпидемиологичесэ шапхъэхэр агъэцэлэнхэ фас. Ар не-пэрэ мафэхэм хэти ишпээрыль шъхъаIеу къэнэжьбы!»

Ковидкэ сымаджагъэхэм япсауныгъэ зэтыргъэуцожьынным пае, «реабилитацием ия З-рэ едзыгъью» алтыгэрэр медицинэ реабилитацием иреспубликэ гупчэ амбулаторнэ е мэфэ

стационаар шыкIехэм атетэу ашызэлээжынхэр ары. **Гупчэм иврач шъхъаIеу Хакыгъогу Ларисэ къызэриорэмкэ, сымэджэ зэфэшхъафэу къяулэхэрэр щэу зэтрафы:**

1. Гупчэ нервнэ системэм иузхэм къахэкъирэ пкыры фыкъонгыгъэхэм ядгээзь-жынкэ 1эпилэгъу зищыклагъэхэр.

2. Ёлкъ-льэпкэ фыкъуагъэхэм язэтегъожьын зищыклагъэхэр.

3. Соматическэ узхэм къахэкъирэ фыкъонгыгъэхэм ядгээзь-жынкэ 1эпилэгъу зищыклагъэхэр. Джагъэм ковидкэ сымаджагъэхэм уялзэнхэ зипсауныгъэ зэтегъэуцожьынхэ фас.

Цыфхэр джыдэдэм анахь зыгъэгумэкIхэрэ лъэнхырор — япсауныгъэм икъеухумэн, медицинэм ялофышэхэр ковидын эзэрфырикхэрэри ары

ыкIи аш фэгъэхыгъе упчэхэр мафэ къэс къаIэтих. Хъакыгъогу Ларисэ къызэриорэмкэ, коронавирус зиагъэхэу сымаджэхэр арых, — elo Хакыгъогу Ларисэ. — Джы ко-

е амбулаторнэу зэлэзагъэхэм япсауныгъэкIе фыкъуагъэхэр ялэу щитмэ медицинэ реабилитацием игүгчэ иврахэм къагъэхэм аш ажынкю ыпкэ хэмийлэу ятгээшь. Гушыэм пае, процедури 8 сымаджэм къыфитхыгъэмэ, 4-м ыпкэ къеты, адре плэу къанэрэр ыпкэ хэмийлэу ятгээшь. Пандемиер къызежагъэм щегэжьагъэу инсульт зиагъэхэм

видым къелыхыгъэхэу зижье къызажыкагъэхэр, психологоческэ 1эпилэгъу зищыклагъэхэр, аш фэдэхэм ныбжыкIехэр бэу ахэт, жууэу къытэуалIх. Ковидкэ сымэджагъэхэм, шъхъадж изытет елтыгъэу, медицинэ 1эпилэгъу ятэгъэгъоты (плэклор чыпил 17 ти) е амбулаторнэу тялазэ — физиотерапиер, массажыр, галокамерэр къафитэтхыкых. Процедурэхэм ыпкэ альыптынэу щит. Сыда пломэ, гупчэм ежь иамалхэмкэ зөлжыжы. Ильэс 15 фэдиз хууэу тэлажэшь, зытуублагъэм щегэжьагъэу аш фэдэ шапхэе тплылэу щитигь. Ау хэзгъеунэфыкынэу сизыфаэр, гушыэм пае, галокамерэр зищыклагъэхэм, аш щаклурэ процедурэхэм ажынкю ыпкэ хэмийлэу ятгээшь. Гушыэм пае, процедури 8 сымаджэм къыфитхыгъэмэ, 4-м ыпкэ къеты, адре плэу къанэрэр ыпкэ хэмийлэу ятгээшь. Пандемиер къызежагъэм щегэжьагъэу инсульт зиагъэхэм

тэрэз-тэрэзэу тялзэнэу хурэп, а купым хэхьэрэ сымаджэхэм япсауныгъэкIе зэтегъэуцожьын процедурэу ящиkлагъэхэр нахыб, иуахьтэкIе нахыбэрэ узпылтыштхэри къахэкыштых. Ау джыдэдэм анахыбэу тызгъэгумэкIэрэр, тызлаплэхэрэр коронавирусыр зыпэкIыгъэхэу зипсауныгъэ зэтегъэуцожьыгъэн фасхэр арых. Амбулаторнэ е стационаар 1эзэнхы үүж, карантин мэф 14-р тырагъэшэнэш, къялзэгээ врахэм адэж ахэр къэклонхэ фас. Ежь-ежырэу тадэхэй къаклохэрэми ковидкэ сымэджагъэхэр къахэтгээшь, ящиkлагъэ 1эзэн шапхэхэр афызэхэтгэуцох, процедурэхэр ятэгъэшых, тинаэ атет.»

Адыгэ Республикэм медицинэ реабилитациемкэ и Гупчэ чьэптиогъум и 29-м унакIеу фашыгъэм кошыжыгъэ. Ар зыдещтыр: Мые��упэ, урамэу Максим Горькэм ыцIэ зыхырэм иунэу N 177, регистратурэм ителефон: 52-56-13. Шэмбэртэх тхыаумафэрэ хэмийтэу мафэ къэс пчэдыхым сихыатыр им щыублагъэу, пчыхыэм сихыатыр бlym нэс Гупчэм Ioф ешIэ. Зипсауныгъэ зэтегъэуцожьы зышоигъохэм ипчэхэр афызэхуыгь.

ТЭУ Замир.

Зэфэхьысыжым яIофшIагъэ хэольдагъо

Пышээ къэзэкыидзэм и Мые��опэ къэзэкь отдел изэхэсигьо видео-конференции шыкIэм тетэу зэхащагь.

къегъээтийн, мыхъо-мышIагъэхэр зезыхъэхэрэм, анахыбэу мээзир хэбзэнчээ изылупкыхэрэм зэрэпэуцужыхэрэр, фэшъхъафхэри къылтагъэх.

Дээ күлкүум нэбгырэ 27-рэ зэрэгэкIуагъэр, ныбжыкIехэр шIэжь ялэу пүгээнхэмкэ лыхъууж щытхъум епхыгъе чыпилэхэр арагъэлэгъунхэмкэ зеклюхэр, зэлукIэгъу гъашIэгъонхэр зэрэзэхашэхэрэр изэфхысыжьхэм къащыхигъэшьгэх.

Къэзэкь еджэпIэ класс 292-мэ кIэлэеджэкIо 5302-рэ ашдэжэ. Ахэр Апшерон, Шытхъэлэ районхэм, нэмыххэм артых. Адыгейм класси 5 къыщызэIуагъыгь.

Адыгэ Республикэм лъэпкээ зэрэшьтэсэурэд къэзэкь отделын къыдилтыгъээ, общественэ движенихэм, организациехэм зэлхыныгъэу адририIэр тапэки щынэыгъэм зэрэшьтэсэурэд къащыхигъэшьгэх.

«Къэзэкь район обществэ анахь дэгъу» зыфиорэ Ѣытхъэлэ районным зэрэфагъэшьуашэрэр А. Даниловым къылуагь. Атаманэу Сергей Ефимовым ашкэ фэразэх.

Пышээ къэзэкыидзэм ипачицэ иапэрэ гудээу Александр Власовыр, Урысые къэзэкыидзэм игенералэу, атаманэу Николай Долуда, нэмыххэм зэрэхысыжь зэхахьэм къыщызгүштагъэх.

Мые��опэ къэзэкхэм яотдел иоофшIагъэ уезэгты хуушиштэу зэхахьэм къыщыгүштагъэхэм къаIуагь. Александр Даниловым иоофшIагъуэ зэрэфэрээр изэфхысыжьхэм къащыхигъэшьгэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Сурэтыр зэхахьэм къыщытырахыгь.

Адыгэ Республикэм лъэпкээ зэрэшьтэсэурэд къэзэкь отделын къыдилтыгъээ, общественэ движенихэм, организациехэм зэлхыныгъэу адририIэр тапэки щынэыгъэм зэрэшьтэсэурэд къащыхигъэшьгэх.

рагъэцэлтэхэм ицихъе зэрэтельтийр къылуагь. Мые��опэ къэзэкь отделын ипачицэ Александр Даниловым 2020-рэ ильээсийм иоофшIагъуэ илэр зэфхысыжьызэ, Апшерон, Шытхъэлэ, нэмыххэм артых. Адыгейм класси 5 къыщызэIуагъыгь.

Нахьыбэу непэ зыгъэгумэкъихэр

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачлэсхэм гумэкыгьо шхъялэу сидигъоки ялэр гъэорышэкъо компанииу зэпхыгъэхэм псэуплэ-коммунальнэ фэло-фашэхэр зэригъэцаклэхэр, ахэм апкэ къазэрафалтытэрэр ары. Аш фэдэу упчэ зэфэшхяафыбэ фагъазэ АР-м и Общественнэ палатэ чыпэ зыгъэорышэжынпэхэм яофхэмкэ, псэуплэ политикэмкэ ыкын псэуплэ-коммунальнэ хызмэтимкэ икомиссие. Нахьыбэу зыгъэгумэкъихэр джэуапхэр къаритыжыгъэх аш итхаматэу Татьяна Гоголевам.

Упчэхэмрэ джэуапхэмрэ нэйасэ шъуафэтэшы.

Зэнахырэ узэу дунайр зэлтызыкIугъэм ыпкъ къикIыкIэ цыфхэр зэхэмыханхэу зыцашигъэ уахьтэм улъэкIуакIохэм счетчикэу фэтэрхэм артихэр аулъэкIунхэу фитыныгъэ Ѣла?

ДЖЭУАП: Федеральнэ хбээгъеуцугъэм аш фэгъэхыгъэу зыпари зэхъокыныгъэ фашыгъэп. Коммунальнэ фэло-фашэхэр зыгъэцаклэхэрэм ильэсэм зэнахь мымаклэу счетчикхэм тоф зэрэшээр, фыкъуагъэ ялэмэ аулъэкун фае. Аш фэдэу псэуалъхэр фэтэр клоцымитхэмэ, мэзицым зэ язитет зэригъэшленэу шапхэхэм къащыдэлтыгат.

Коронавирусым зимыушомбгүнум пае улъэкунэу гъэорышэкъо компанием планым щигъэнэфэгъаагэр зэкихъажыгоми хьущт. Зэкимхъажыгъэмэ, улъэкIуакIохэм апае маскэхэр, лаъхэр, вирусым щизуухумэштхэ щигъынхэр афигъэхъазырынхэ фае. Фэтэрэу зэрихъэхэрэм пэпчэ ахэр клау зэблахъунхэр шлоI зимиIе тофу Ѣыт.

Цыфхэу коронавирусыр къызэолIагъэм ипсэуплэ гъэорышэкъо компанием дезинфекции Ѣышины фая?

ДЖЭУАП: Гъэорышэкъо компанием ишшэрыльхэм ар ахахъэрэл. Унэм члэсхэм зэдагъэфедэрэ мылькум ийгын аш иофтшэн шхъялэр. Дезинфекции зышын фаер псэуплэр зывер е организациеу аш фэдэо иофтхэр зыгъэцаклэхэр ары.

Фэтэрыбэу зэхэт унэм ишагу хбээнч-чъу Ѣагъэпсыгъэ автомобиль ууцуплэр Iуахыжынэу хэта фитыныгъэ зиIэр?

ДЖЭУАП: Унэр зытет чыгу Iахыр гъэнэфагъэу ыкын кадастэрэ учетым хэгъеуцагъэу Ѣытмэ, аш члэсхэм зэдагъэфедэрэ мылькум хэхъэ. Джашыгъум зэлуклэ ашынышь, чыгу Iахыр зэрагъэфедэштэрэ зэдьрахуухын фитых. Автомобиль ууцуплэр зэрагъэпсыгъэм дырамыгъаштэрэмэ, аш Iуахыжыни альэкъыт. Ахэр псэуплэ Кодексым зэхэугуфыкыгъэу Ѣыгъэнэфагъэх.

Чыгур аш тетэу мытхыгъэмэ, гъэуцуплэр Iуахынум пае чыпэ зыгъэорышэжынпэ куулыкью зырем зыфагъэзэн фае.

Фэтэрыр зырем балконым ыкыб тенэч-кIэ къызэфииIагъэ. Аш фэдэу фитыныгъэ хбээгъеуцугъэм къирета?

ДЖЭУАП: Фэтэрыбэу зэхэт унэм иконструкции Ѣыцкэ альытэхэрэл, гушигъэм пае, зыхшыкIыгъээ плитэхэр, фундаментыр, балконхэр зытешыхъэгъээ плитэхэр, аш члэсхэм зэдьраяе мылькум хэхъэ. Арышь, унэм итепльэ изытет, проектэу зэрэшыгъэр мыуко-гъэним альыпльэн фаер гъэорышэкъо компанием зэпхыгъээр ары.

Проектым зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм пае ыпэралшIэу унэм члэсхэр зэхэгүчилэжынхэш зэдштэн фае. Аш имызакью, чыпэ зыгъэорышэжынпэхэми фитыныгъэ къатынэу Ѣыт. Ахэр имыгъэцаклэу балконым ежь зыфаер езышээрэм законыр еуко.

Псэуплэм иIыгъын ыпкъ къэзымытыгъэхэм пея къаIихынэу мы уахьтэм гъэорышэкъо организацием фитыныгъэ Ѣла?

ДЖЭУАП: Иэп. УФ-м и Правительствэ тызыхэт ильэсэм имэлпильфэгъу мазэ унашью Ѣыгъэхэм къызэрэщиорэмкэ, коммунальнэ фэло-фашэхэм, псэуплэм иIыгъын ыкын унэм игъэлэжын апкэ къэзымытышьуухъээм 2021-рэ ильэсэм ишцэлэ мазэ и 1-м нэс пея къаIахын фитхэп. Мэлылъфэгъум и 6-р ары мы унашьюм къаIахын фитхэп. Аш ыпкээ чыфэ зытэлтигъэхэм ар анэсирэп.

Фэтэрыбэу зэхэт унэм Члэсхэм зэIукIэу яIагъэм къыхэлэжыгъэхэм аициш ииужсым кIэгъожыгъэу буллетенирэратыжынэу къикIэдэгүгъэмэ, гъэIорышэкъо компанием тхылтым ригъэгъэзэжын фая?

ДЖЭУАП. Хъау. Зэлуклэем иповесткэ Ѣыгъэнэфэгъэхэмкэ рахьухагъэхэм адыргыаштэу цыфхэр зыклатхэкэ, ишлонгионгъэ къыриотыгъэкэ макло. КIэгъожыгъэмэ, хыкумын зыфигъэзэнэу фитыныгъэ ил. Ар граждан Кодексым ия 81.4-рэ статья ия 3-рэ Iахх итхагь.

Хэутынным фэзгъэхъазырыгъэр ХъУТ Нэфсэт.

КъызэIуахынэу агъэнафэ

Республикэм иэпидемиологическэ зытет нахьышу хъурэп, коронавирусыр къызэутэхъэрэм яччагъэ нахьыбэ мэхъу. Медицинэм Ѣылажъэхэрэм яофтшэн, лабораториехэм зэшIуахырэм ахэхъо. Аш къыхэкIэу Ѣылэ мазэм къэлэ сымэджэшым лабораториес къызызэуахынэу агъэнафэ.

Непэрэ мафэм ехъулэу коронавирусыр зыщауплэхэрэ лабораториипл республикэм ит. АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнимкэ и министрэу Мэрэтикъо Рустем къызэриуагъэмкэ, федеральнэ гупчэр ялэгыIэу джыре уахьтэ оборудование зэрагъэгъоты. Компьютернэ томографийту ашэфийн гүхэлъ ял. Ахэр урамэу Чкаловым Ѣыцээ зыхьырэм тет Мыецкээ поликлиникэмрэ Коцхъэблэ район сымэджэшымрэ ашагъэуцщых. Джуэрэ уахьтэ гүрьтыхэм, зы компьютэрнэ томографийч чэш-зымафэм улъэкун 54-рэ рашы. Мыецкээ къэлэ сымэджэшым чээтим нахьыбэрэ еуалэх — улъэкун 114-рэ аш Ѣашы.

Къэтшыгъэ лабораториехэм коронавирусыр къахгъэшыгъэним епхыгъэ улъэкун 222162-рэ ашашыгъ. Гүрьтыхэмкэ 1188-рэ чэш-зымафэм ашыгъэу мэхъу.

Роспотребнадзорым иунэшшуакIэ игъэцкээн мэхъанэ ин зэрилэр Адыгэ Республикэм и Лышхъэ къыхигъэшыгъ.

Аш къызэриорэмкэ, сыхват 48-м къыклоц улъэкунхэм язэфхэхъысижхэр цыфхэм алэклагъэхъажын фае. Мы яофтшэним волонтер 25-рэ къыхэлажъэ. Джаш фэдэу поликлиникэм аулхэр сымаджэхэм адэжь клонхэм пае транспорти 100-м ехъу агъэфедагь.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

ЛъЭПКЪЫМ ФЭЛЭЖЬЭРЭ ЦЫФ ГЬЭСЭГЬЭШХҮ

Нухъэ филологияе шІэнныгъэхэмкіә доктор, Дунээ Адыгэ Академиим иакадемик, Европәмкіә кавказыбызәмә апылъ общестьәм, бзәм фэгъэхырыгъэ Совет пчыагъэхэм ахэт, Урысые Федерацием ықили Адыгэ Республикаем шІэнныгъэмкіә язаслуженне юфышшху, адыгэ лъепкъ гъэсэнныгъэм зэпымьюо зэрэдэлажъэрэм пае бгъэхальхъэу «Адыгеим и Щитхъузехъ» зыфиорэр къыфагъэшшошагъ, Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щитхъу тхыль къыратыгъ, юфшленым иветеран, ичылэ гупсэу Хьакурынэхъаблэ ицыф гъэшшуац. Гуетыныгъэ ин хэлъэу юф зэришшэрэм фэши мыйзэу, мытлоу чыпшлә ықили гупчэ къулышхэм щитхъу тхыльхэр къыфагъэшшошагъ.

Нүхээ аbdзэхэ къоджэшху Хыакурынхэхаблэ къышыхуугъ, щапуугъ. Ятэу Тыркубый ашхъяцымытыжыгъэм, къэлгитури пшъашхэхэри янэ дэгъоу ыпугъях, цыфыгъэрэ шхъякъэфагъэрэ ахильхагъ, яфешьошэ чыыпэ Ѣылэнгыгъэм зэрэщаубытыщтым филэжыгъэх. Нүхээ ышнаххыжь фэшхъяф гушуацо имылэу къин ылъэгъузэ къэтэджыгъ. Цыккузэ 1оффшэн хыыльхэхэм зашимыдзыенры шэнышу фэхъугъ. Зэш-зэшыпхухэм анахыыкалагъ нахь мышлэми, дэгъоу зэхишлэштигъе янэ къинэу къатырилъяло-рэр зыфэдэр, ащ зэрилъекіу 1опылэгъу фэхъуутыгъ.

Ильсих наах ымыныбжээ Нухээ янэ еджаклээм чиггэхьагъ, ау, нэмийц тэхахлохэм хэкур зэраубытгээм кыхэклээ, ильсих наах өмьджагъэу аш кыччэкъын фаеу хъугъагъэ. Щылаклэр зыпкь зеуцожьым, ныбжэ зэфешхъафхэр зилээлэдэжжаклохэр а зы классым рагзэтыхсхээгъагъэх. Еджэнэры лъашэу шү зэрилтэгъурэм нэмийклээ Нухээ усэтихынэм зэрэфещагъэр кындэзышэрэ инибдэжгүхэр «поэтыр» алоэ къеджэ-штыгъах.

1954-рэе ильэсэым Мамхыгэ гурыт еджаплэр къуухи, дзэм къулыкүр ильэс- сицэ зыщехь нэужым Нухэ Адыгэ къэралыгьо къэлээгъэдже институтын фило- логиемкэ ифакультет чөхъягь. Аш- иятонэрэ курс екышъ, къалэу Тбилиси дэт къэралыгьо университетын еджаныр щыльгъягъяатэ. Аш щеджэф Нухээ дэгъюу къыгурэло шэнэгъэм гъэхъягъэ щыпшыным уфээзыщэлт закъор умышхъя- хэу ренэу Ioф зыдэпшижэжымэ арэу зэрэштыр. Бзэм фэгъэзэгъе кружокхэу зыщеджэрэм щыззехащаагъэхэм ишьыгкъяэу ар ахэлажьэ, студентхэм янаучнэ кон- ференциехэм къашэгүшүэ. Ахэм ашыщ- хэр журнал зэфэшхъяфхэм къыхаутых. Нухээ инасыг къуубытыгь дунаим щы- зэльшашээрэ бзэшлэнгъэлэжхэу А. С. Чикобавэ, Г. В. Рогавэ, К. В. Ломтати-

Цыфыр дунаим кызытхоклэ ежь фыхэхыгъэ лъэгъо гъэнэфагъэ щыри!. Ишылэныгъэ гъогу тэрэзэү төүцогъэ цыфым игъашлэ гъэшлэгъонэу, баеу, зыми хэмькоклэжын лъэуж уахтэм щыпхырещи. Ар кыздэхъурэр иакыли ишлэныгын лъэпкыымрэ бзэмрэ мышьыжъэу, къогъанэ имылэу, научнэ лъапсэр илэубытылэу адигабзэр зэхэфыгъэнэм дэлажьэрэр ары. Аш фэдэ цыфэу адигэ бзэшлэныгъэм зиахышу хэзышыгъэмэ зэу ашыщ Гыщ Нухъэ.

дзе рагъеджэнүр. Ахэр арых наукем лъаго хезгъэштыгъэхэр, аспирантурэм щеджэнүр игъоу кыифэзылтэгъугъэхэри, бзэшлэнгъэм ыгуукэ фаблэ зышыгъэхэри. 1963-рэ ильэсүм кавказыбзэхэмкэ сэнэхъатыр зэрэхихыгъээр къэзыушыхъатырэ диплом пльыжыр кыраты ыкчи Нухъя Алыга хакум къегъазажы.

Нухъэ Адыгэ хэкум къегъэзжэбы.
Къыкъэльякъор ильясым Гъыш Нухъэ
Грузием шIэнныгъэхэмкIэ и Академие
бзэшIэнныгъэхэмкIэ и Институт иаспира-
турэ изочаан отделение чIэхъэ. Ац щеджэ
зэхъум, юф зэрэзыдишIэжьырэм имы-
закъоу, шIэнныгъакIэхэри, ныбджэгъукIэхэ-
ри иIэ хъугъэх. Ахэр Важа Шенгела,
Гурам Топуриа, Русудан Джанашиа,
Непли Аршба ыкIи нэмыхIэхэри. Непэ
къызнэсигъэми ахэм ащыщхэм ныбджэ-
гъуныгъэ зэфыщтыкIэ адырил.

1965-рэ ильэсүүм икъихыг ягуум кышил-
тэжээльгээ 1968-рэ ильэсүүм нэс Шэү-
дэжэн районом илэшхьэтэгээ Гырыц Нуухэ-
лоф ешээ. А Ізнатээр ыгээцаклээ, район-
ным гэсэнгэймэрэ күлтүрэмэрэ зыкын-
щягээтыгээнүүмкээ лофышо Ѣзышшуехы.
Аш имызакьюу общественэ шийэрэлт-
хэри чанэу ыгээцаклэштэгээх: КПСС-м
ирайком хэтыгъ, народнэ депутатхэм
ярайон Совет идепутатыгъ, райисполко-
мым икомиссие зэфэшхьафхэм ахэ-
дажьаштагъ.

1968-рэ ильэсүм имэкүүогтүү мазэкышгээжбагын Адыгэ шІэнгэйз-ушэтээкло институтын IoF щешэ. А ильэсхэм къаклоц институтын ичынPie зэфшэхъафхэм Нухъэ ашлажээ: литературам-кIэ исектор инаучнэ IoФышIэу, бзэм, педагогикэм ыкIи егъэджэкэ амалхэм ясектор ипащэу, иберийскэ-кавказыб-зэхэмкэ отдельм ипащэу, IoФыгуабэмэ апыль отдельм ипащэу. 2009 — 2017-рэ ильэсхэм бзашIэнгэйзэм иотдел ипащэу IoF ышIагь.

Институтым зыщылажьэрээр ильээс 50-мехүүг. А уахтэм тхыгъэ 400 фэдиз зэлжашэ хъулья шээньгээлэжжым кыхильтай,

Кандидатыцәр кызыэрәфагъашшошәгъэз диссертациер лъапсә фәхъуғъагь Нуխъя иапэрэ тхылъэу «Глаголы лабильной конструкции в адигейском языке» (1968) зыфиорэм. Ащ үүж шлэнгъэләжым науқем нахъ лъэпсешшухэр щидзэу регъа жъэ. Нухъэ емыззәцу матхә ыкыл илоф шлагъэхэу «Вопросы эргативного строя адигских языков» (1985), «Глагол адигейского языка» (1989), «Псэушъхъацәмэ ягущылъ» (1990), «Сравнительный анализ адигских языков» (2003), «Всеоб об адигах. Зэкэри адигэмэ яхыылъагь» (2002), «Языковедческая литература адигов» (2005), ыныбжъ ильэс 70-рэ зэрэхъуғъэм фэгъэхъыгъэу ежъ ехылпэгъэ тхылъэу «Талант, возрожденный трудом» зыфиоу профессорэу Абрэдже Ачэрдан ыгъэхъазырыгъэр ГУАРИ-м 2005-рэ ильэсым кыдыргъыгы, «Мысли нараспашку. Гупшысэ шъхъэихыгъэхэр» (2014), «История становления и развития адигейского языкоznания» (2016), зыфиохэрэр. Адыгабзэм илофыгъуакъизжэм зерадэлажъэрэм даклоу шлэнгъэләжым «Адыгэ-урсы зэхэф гущылъам» (2013-2014) ильэхъазырын чанэу хэлэжъагь Электроннэ гъэпсыкъэм тетхэу «Мысли о языках» (2017) ыкы «О кодексе чести адигов (черкесов)» (2018) зыфиорэ тхылъхэр Германием кышылдакъыгъэх.

Адыгэ литературам ильэнүкъо зэфэшьхъафхэм афэгъэхыгъэхэм Гыыщым инаучнэ Іошшагъэхэм чыыпэ маклэп ашаучбытырэр. Зэлъашшэрэ адыгэ тхаклохэхе Төүцожь Цыгъо, Клэрэшэ Тембот, Хыат-къо Ахьмэд, Мэцбэшшэ Исхъякъ, Іашшынэхэд Хъазэрэт, Хъурмэ Хъусенэ, нэмькіхэмийтвorchествэ фэгъэхыгъэ тхыгъэхери мыймаклеу аш илэх.

Гъышт Нухъэ илофшыагъэхэр тиреспубликэ ит гурыт еджаплэхэм якіләеғъаджэхэм ыккى студентхэм къызфагъэфедэх. Ахэм ашыцых: псэушхъэхэм ацэхэм афэгъэхыыгъе гущылальэр, адыгабзэм ехылплэгъе тхыльэу я 9-рэ классхэм апае Блэъюж Мирэ итгүсэу къыдағъэкыгъэр ыккى нэмыйкхэр. А пстэумэ къаҳэкле адыгабзэктэ зыщырагъэджэрэ еджеплэ зэфэшхъяфхэм шіенгыгъэлэжым льтытэ-ныгъе ин къащағашы.

Нухъэ аспирантхэм, шІэнныгъэлэж ныбжъыкІэхэм ушэтын юфуу ашІэрэмкІэ лыпьыгъушхо афэхь. Ахэм докторскэ, кандидатскэ диссертациехэр пхырагъэ-кыих зыхъукІэ, ар оппонентэу мызэу, мытлоу агъэнэфагъ. Къэралыгъо ушэтынхэр атых зыхъукІэ, комиссиеу аш лъы-пльэнэу зэхажэхэрэм ятхъаматэ бэрэ Адыгэ Республикинэрэ Къэбертаемрэ яапшъэрэ еджаплэхэм арагъэблагъэштыгъэ. Апшъэрэ еджкеплэ зэфэшьхъафхэм я Ученэ Совет заулэмэ ялошын иштыл-къэу Нухъэ ахэлажье. ИшІэнныгъэхэм ренэу ахигъэхъоным, лъэлсэ ин зиэ наукам хэхъоныгъэ ышыным фэлъэкъишт илах зэрахишихъафгъэм ишыхъат хульгэ докторыцэр къызэригъэшьынкъэжьыгъэ диссертациер.

1992-рэе ильзэсүм шэныгтэхэмкээ Урысийн Академиин Дагыстан научнэ гүпчэү Г. Цадасэ ыцлэхэд щитым бзэмжтэй, литературэхэмкээ ыклийн искуствэхэмкээ институт адыгабзэм глаголын мэхьянаануу щырилэх фэгэхээхыгтэй диссертациер щыпхыригтэхэмкээ, филологиян шэныгтэхэмкээ докторыцлээр кынфаарьшьошааг. Гъышчим юфшигтэй илэхэм яфэшьошэ уасэү шэныгтэхэмжийнбээмэ кынфаарьшьорэм наах хэхь.

Мы мафэхэми «Адыгабзэм идиалект-хэм ягущыіаль» зыфиорэм изэхэгъеуцон ишыуыкъеу Нухъэ дэлажьэ, чыпілэ зэфэшъхяафхэм аышызэхаштэхэрэ научнэ зэуыкіэгъухэм чануу ахэлажьэ. Шленгъэлжэйым маклеп тапекілэ зэшүүихүү шлоңго гухэлтышоу зыдышигъхэр. «Бзыур зылэтрэр ытам, цыфыр зылэтрэр илофшлагъ», — elo адыгэ гущыэжжым. Ay илофшлагъэм цыфыр къылэтырэ къодысп, илофшэнным цыфым ишылэнныгъи лъёгъекуатэ. Арышь, адыгэ лъэпкым ыцілэ зылэтыхэрэм, аш щитхуу къыфэзыхыыхэрэм ясатыр хэт Гъыш Нухъэ.

Нұхъэ ишәнкіе зыпкъ итәу, адығагъэм, цыфъ зәхәтықіләхәм арыгъуазеу мәспәу. Ныбджеғы хәләләйбә ил, ежыры ишъәогъүхәм алъытәрә цыфъ. Икъуаджә, ичыгу гупсә, иллакъо гүнәнчъеу арғушко, «аҳәм апае ыпсә ығъетылышыным фәхъазыр» зыфалорәм фәд. «Поэтыгъе» сәнәхъатри Нұхъэ ыбыныңгъәп: ыкыдачъе кызызәрихъеу усәхәри, къәбар щхән зәфешъхаффәри етхых: иусәхәм ащыщхәр тикомпозиторхәм орәдышъом ралъхъагъез («Сә сыйзыфаәр», «Сидигъуи орәд къытфай», «Абдазах» зыфилохәрәр, нәмыкіләхәри). Мы лъэнәнкъомкіе Нұхъэ ытыхъагъәхәр зәхәубытагъеу зыдәт тхыльеу «Пчъэр насыпым фылусәхы» (2007), итариихъ романәу «Гум итыркъохәр» зыфилохәрәр (2009) къыхаригъезутыгъех. Шәнәнгъәләжъым ироман критик ңәрәйлоу Шәшіә Казбек осәшхо къыфишиыгъ.

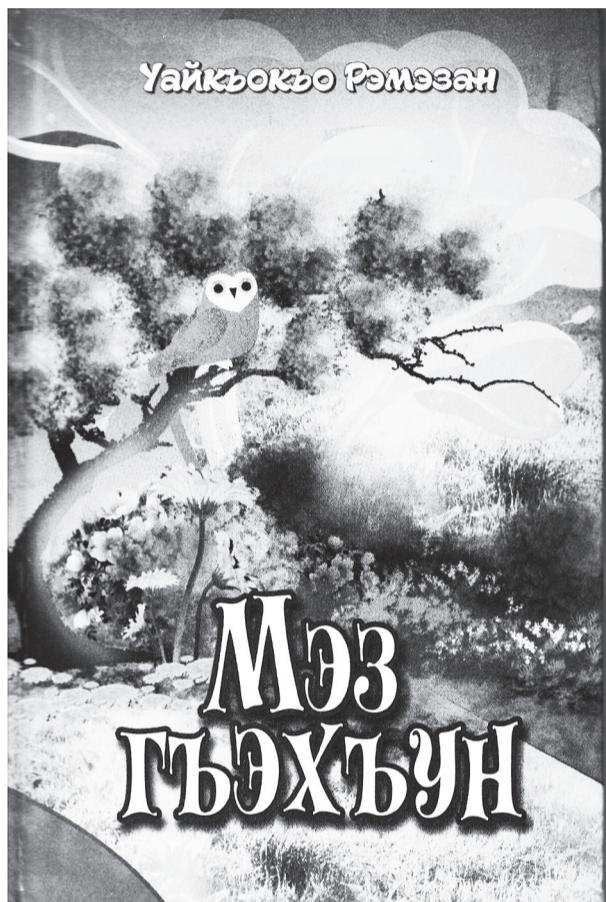
Хәти иғъашә зыгөрә къыдәхъумә шioиғью, гүгъәпілә пстөтури аш рипхәу гъэпсыгъә. Нуҳә «сыйадыгәл!» зыборәм ышәнәу къытәфәрәр зәккә ышлағы: чыры-ги ығъәттәсигъ, уни ышығы, кәлелитүү ыпүүгъ. Научнә ىофәү иләхәр лыгъәкәтән-хәмкә ишхъәгъусәу Иннә ىепиіләгъушу фәхъу.

Нүхэ ыныбжь ильэс 85-м нэсыгь. Арышь, игъашэ кыыхэ хүнэу, иунагьо узынчьягээр иль зэпүйтэнэу, икъэлэмьи-
пэ чан зэпүйтэу, гухэлтыштоу илэхэм
къакыримыгъячэу ильсэйбэрэ джыри
льепкьым фэлжэхэнэу тыфэлъало.

Гуманитар ушэтынхэмкээ Адыгэ республикэ институтеу КІэрэцэ Тембот ыцэ зыхырэм бзэшіеныйгъэмкээ иотдел иофиышіехэр.

ТхылъыкIэхэр

Гупшысэ гъэхъунэм урещэ, уегъэдао

Тхылъым цэ дахэ и «Мэз гъэхъун». Сурэтэу аш ыкыши тетым — мэзим, тыгъэпс нэфэу аш хизим, чыг күтамэм зьлэягьеу, гупсэфэу тес бзыум, къэгэгтээ льэгү джылым (шэтым) гур ащэфы. Сабынгью-къэлэцыкыгью чылэм щыдгъэкуюагъэр зэу нэм къыкIеуцожы. Ублеплэ еджаплэ тышеджэштиг аш дэжийм, къуджэм пэулыгшуюагъэр щыт мэзийлем мыр, пырэжье, къужьыр, шхъомчыр зыхэтхэм зэрэклассэу тызехэтэу, тиклээгъяджи тигусэу тыклоштыг, жыс къабзэр зытагъаша, тIэпкъэр псынкIе хугъэхэу, тынгушхъэхэм къахихыгъэу, къитхэхъуагъэу, зыдгъэпсэфыгъэу къэдгъэзжийштиг.

Уайкъокъо Рэмэзан мыр иятонэрэ тхылъ. Аш баснэхэр ыкыи усэ къэлхэр къыдэхъягъэх. Рэмэзан гъашлэр дэгью изышыкыгье къэлэгъадж, цыф гъесагь, щынэнгъэм хэлтыр зылэгъурэ ыкыи зехэзийшыкыгье усаклю. Баснэхэм уяджэ зыхъукэ, аш иамал-кулайнгъэх эхшыкыгье зэрэхъуагъэм гу зылтыгэгъатэ, нах туйтугтаа хэлъэрэ игупшишэ клиши зэрэхъуагъэр, къэлоклэ-къэтыкIэр къифэлэфэгоу, уйгэдэон, узылтишэн зэрильекъырэр хэгъэнуенфыкы.

Баснэхэр литературнэ жанрэ анахь гъэшэгъонхэм ашыц. Мыхэм лакырдыр, къэнэктальэр, зэгээшэн-зэхэфынир бэу ашыгъэфедагь. Дэгъури дэри нэрылэгтэу къынфашы. Шэнхэй laexh — зыфэгъэктэжкыр, къыготым лъэбгүридынир, харамыгъэ-хыилагъэр, жыалымыгъэ-дьысыгъэр, пцыусын-тхыагъэпцыныр, шьорыш тельэшшуагъэр зэрэмыдэгъухэр авторым ипроизведеннихэм ашыгъэгъэтхыг. Джащ фэдэ къабзэу, дээм пэшүеклор къучале сидигуун къызэркъокъирэр къизынотыкырэ баснэхэр.

ри бэу мы тхылъым дэбгъотэштиг. Аш къеушыхаты дунаир дэгъу заклэу е дэй заклэу зэрэзхэмийлэх. Цыфыр помэ, ренэу зыфесакыжынир, зэплихжынир, зыфырикъуагъэр, шлур ылэжъэр щынэнгъэр зэрэапэрэир тхылъым щыкIеэгъэтхыг.

Баснэхэм къаIуатэ

Рэмэзан итхылъыкIеу «Мэз гъэхъунэр» «Клэух гухэх» зыфилорэ тхыгъэм къызэу. Огу зэпымычыхжэм яхыгъэр гъэблэ гүй-сыеу къэхъугъэм мэзим хэс псэушхъэхэр зэтэргэгъалэх. Къынир зэкэми язэфдэми, Аслынир щэлэгэе гори илахэп. Тхъэгъо зэпымычыхжэм есэгэе псэушхъэр щынмэлэг ригъээгъ, еланэ къыкIеэлафэрэр ышкырэп, псэхаллэр иджагъу, арышь, гъэблаем егээхъозэ. Ау шьофым Быгью итыр зэлэгъум гушуагъэр. Аслынир зэрэмыгъагъэр псэушхъэр мэхъаджэу къичэкигъ — Быгъужыр кючлэ делэ зэхэлъба?! Къыжэхэкуюати, къызэхилыхы, Аслынир Быгью зыкIемэлжээу къитирдэг.

«Кыфэнэжьыгъэм зи ымытхъэх Хъэ Илыхэм ар зэлатхъы...»
Мэзим урипшими, цыфхэм уряпачлыхьами, щэчигъуа зымыш, агу къызынгъэлк, уитесяягэ уекодылгэжьшт. Джары къэлхэу къышыуагъэр мы баснэм.

Io-къэложыгъэе миуухыжхэм обществэм, цыфым ирэхьат зераукаар, игупсэфыгъо зэрэзэтэрачырэр щигъэунэфыгъ баснэу «Гунах агъэхъагъ» цээ зиэм. Щыр иоршлэ-лушъэбэ лэхъаклом имыхъакъ тыралхьи, псэушхъэхэм тигъокуацлэр фагъээгъ, гунах агъэхъагъ. Ау пцыр пцэу къычлэжьи, зэкэ къэнэфэжьи. Аш фэдэ локлэ-шыкIеiae земыхъэмэ зэрэнахьшлур, мыхъюу бдээрэ узэрэлтээжьирэм ишыс мы къэбарыр.

«Шхъацахтхъужь» зыфилорэ баснэри шхъэфэпсалээ горэм ехыилагъ, ар пижъир ары; цэшүу зыфишыжьеу, зэошхом хэтгэгъэр, мыхъэр ыгъэхъагъеу къеуатэ. Ау пкэнчэу ибгъэхъагъе къыгъэлэгъуагъ, къыуагъэр зымишьш хууягъ. Баснэр мы гүшүлэхэм-кэе усаклоу еухыжьи:

«Пшхъэ уштхъужьмэ, уалытэштэп,

Гъэхъагъэ уиэмэ, къодыщтэп.»

Ары. Удэгъуми удэйми хэти ашоу-ушъэфын пльэкыщтэп.

«Насып дигьотыгъэп» зыфилорэм зэкэри насыпшонхэ зэрамылъэкы-сэгүгъ.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шыпкъэм уфэкноир зэрэнасыпгъэр арэу къысцыхъу Уайкъокъо Рэмэзан итхылъэу «Мэз гъэхъун» зыфилорэм сизеджэм.

Щынэнгъэр тхыцлээ зэльэгъабэу зэхэль, аш игъогу тэрэз къэбгъотыныр, зафэу урыкноир, льэпэогъу минхэм уяутэхээ, уило уемыцыжьэу, шы

Театрэхэм я Дунэе фестиваль

«ЗЭКЬОШНЫГЪЭМ

ИЛЬЭМЫДЖ» ТЫЗЭФЕЩЭ

Адыгэ Республикаем и Урыс драматическэ театрэу А. С. Пушкиным ыцлэ зыхырэр я XVII-рэ Дунэе льэпкь фестивалым лауреат щыхъугъ.

Урысые Федерацием иурыс театрэхэр, іекъыб къэралхэм ятеатрэхэр «Зэкъошныгъэм ильэмыйдж» зыфиорэ фестивалым хэлэжьагъех.

Урысыем бэшлагъэу щызэхажэрэ фестивальхэм «Зэкъошныгъэм ильэмыйдж» ашыц. Мэфи 9-м кыкыцү спектаклэ 12 театрэхэм къагъэлэгъуягъ. Онлайн шыкыкэм имызакъо, занкъе эфирим къихъэзээ, театрэхэм якъэгъэлэгъонхэм искуствэр зышлогъешэгъонхэр яплыгъях.

Волгэ йупэ, Темыр Кавказым, Кыблэм ятеатри 10 фестивалым щызэлэгъуягъ. Темыр Осетилем — Аланием и Урыс театрэу Е. Вахтанговым ыцлэ зыхырэр, Чувашилем идраматическэ театрэ, Абхазым и Къэралыгъо Урыс драматическэ театрэ Ф. А. Искандер ыцлэ зыхырэр, Казань иакадемическэ Урыс театрэу В. И. Качаловым ыцлэ зыхырэр, Мордовилем и Къэралыгъо Урыс театрэ, нэмийхэри Дунэе фестивалым зэфищагъех.

Дзэм ижурналистхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлэгъонэу Адыгэ Республикаем и Урыс театре ыгъэхъазырыгъэр Зоя Чернышовам ипьесэ тэхигъ. «Мэкъитумэ яхылэгъэ роман» зыфиорэ къэгъэлэгъоныр шульэгъум къитегу щылэ. Заом машлор зыщикигъэстырэ лъехъаным шульэгъум чылпэй щырилэм пьесэм ухещэ. Ары шыхье, шульэгъумэрэ цыфхэмэрэ заом зэпчайжэ ешых. Щылэнгъээм къырыклощыр сидигуу къешэгъуяа. Заом ыуж апарэ мамыр мафэм шу зэрэлэгъутэхэр къээрэгъотыжыгъех...

Театрэм икъэгъэлэгъон зэхъылгагъэр щылэнгъээм имэфэ къызыэрклохэм афэдэп шыхье, аш фэдэ къэгъэлэгъонхэр бэрэ театрэхэм къащагъэльягъо.

Гуфэбэнгъэу цыфхэм зэфирягъэр, шульэгъу къабзэр щылэнгъээм щыпхирашын зэралъекъырэр, нэпплэгъукээ зэралон алъекъырэр, цыфыр цыфым

Республикэм и Урыс театрэ фестивалым лауреат щыхъугъ, республикэу Марий Эл и Правительствэ ирээнгъэ тхыль къыфагъэшъошагъ. Режиссерыр Шхъэтум Андзаур.

фэзыщэрэр артистхэм едзыгъохэм къащагъэлэгъуягъ.

«Современная драматургия» зыфиорэ журналым исовет хэтэу, гээзетэу «Вахтановец» зыфиорэм иредактор шхъаэу, Башкортостан культурэкэ изаслуженне

юфышиу, театроведэу Валентина Федоровам осэшл купым ыцлэкэ Адыгейим итеатрэ къыщытхъугъ.

Артистхэу Оксана Светловамэр Олег Ковалевымрэ роль шхъаэхэр къашыхэзэ, щылэнгъэм куоу узэрэхажэрэм осэшлхэм мэхъэн ин ратыгъ.

Къешъуаклохэу Оксана Нуруевамэр Максим Сапичрэ пчэгум зэрэшьуджыхэрэм гуфысэу уагъэшырэр искустве лъагэм къылкырэлкы. Артистхэм пкыр ишыгъэу, едзыгъом щыщ пычигъом гукэ хэхъанхэ зэралъекъырэр фэлэпэласэхэу къагъэльягъ.

Пьесэм хэль гуфысэу цыфым ыгуу ихъыкырэмэр къашьомрэ зэдештэх. Артистхэр къэгъаагь һэрэглэхэн фэбгэдэхэ шошигьюу къэгъэлэгъоным узылэпещэ.

Республикэм и Урыс театрэ фестивалым лауреат щыхъугъ, республикэу Марий Эл и Правительствэ ирээнгъэ тхыль къыфагъэшъошагъ. Режиссерыр Шхъэтум Андзаур.

— Фестивалым лауреат тызэрэшьхъугъэм тильтэгъушуягъ, — къытиуягъ республикэ Урыс театрэу А. С. Пушкиным ыцлэ зыхырэм ипашэу, Адыгэ Республиком изаслуженэ артистхэу Роман Корчагэ. — Тиартистхэм, зэхэмшаклохэм тафэрэз. Адыгейим культурэм и Министерствэ хэушхъафыгъыгъэу «Тхашууэгъэлсэу» есложын сшоигьу.

Урыс театрэу А. С. Пушкиным ыцлэ зыхырэм 2021-рэ ильэсэйкээм фэгъэхъыгъе къэгъэлэгъонхэр егъэхъазырых. Адыгейим икъэралыгъо гъэпсыкэ ильэси 100 зэрэхъурэм ехылгагъэр театрэм щагъэуцущ, юбилеим фэгъэхъыгъэ юфхъабзэхэр зэхажэштых.

Роман Корчагэ зэрилтытэрэмкээ, лъэпкхэр зэфэзыщэрэ фестивальхэр гъэшэгъонхын. Пащхэр, артистхэр нэлүүсэ зэфхъух, искуствэм ехылгэгъэ къэбархэр къызэфауатэхээ ѿшэнгъэ хагъахьо, язэкошныгъэ мэпытэ, театрэм цыфхэр зэфещэх.

Опсэу, Дунэе фестивалыр! Лъэпкхэр зэфээзыщэрэ лъэмыджыр щылэнгъээм лъэгъохэш щытфхъу.

ЕМТИЛЛЬ Нурбый.

Сурэтхэр фестивалым къыщытхыгъыгъэх.

Дунаим изэнэкъокъу

Апэрэ чыпIэм фэбэнэшт

Дунаим футболымкэ изэнэкъокъу 2022-рэ ильэсэм, шэкIогъум и 21-м щегъэжъагъэу тыгъэгъазэм и 18-м нэс Африкэм ихэгъэгоу Катарэ Ѣыклошт.

Клэух зэнэкъокъум хэлэжъэнхэм фешI командахэр пешорын эшь ёшгъэхъем ахэлэжъэнхэ

фае. Дунэе зэлукIэгъухэм язэхэцаклохэм пхэдзкIэ къыхахыг купхэм ащызэлукIэштхэр.

Европэм и Кубок

«Краснодар» тыфэгушю

«Зенит» — «Боруссия» Д — 1:2.
Тыгъэгъазэм и 8-м Санкт-Петербург Ѣешлагъэх.
Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Дриусси — 16, «Зенит».
Пищек — 67, Витсель — 78, «Боруссия».

Европэм ичемпионхэм ялигэ Кубокир къышыдэхыгъэним фэгъэхыгъэ ешIэгъур «Зенит» дэгъоу ригъэжъагъ. Бэрэ ыпэкIэ зэрилтырэм даклоу, шуамбгъоу ёшгъэштигъ. «Боруссие» икъэлапчъэ Дриусси зыдаом, ошIэ-дэмшIэу ухуумаклохэм ашыщ Iэгуаор тефи, чэрэгъузэ хягъэм ифагь — 1:0.

«Зенит» пчагъэм хигъэхонуу амалшIухэр илагъех шхьеа, Азмун, Дзюбэ, Кузяевым, нэмийкхэм тагъэгушуагъэп.

«Боруссие» угловоир къызетым, Пищек тиухумаклохэм азыфагу къыдэки, къэлапчъэм Iэгуаор дидзагь — 1:1. Метрэ 17

фэдизкIэ зыпчагъижэ къэлапчъэм Витсель зыдаом, ухуумаклохери, къэлэпчъэлутэу Кержаковыри аш пеуцунхэм фэмыхъазырхуу къэлэгъуагъэх, пчагъэр 1:2 хугъе.

ЗэлукIэгъум иаужырэ такъикъэм Германием икомандэ нахьберэ ыпэкIэ кильыщтыгъ. Теклонигъэм нахь льэшэу фэбэнагь. «Зенит» Европэм и Кубок фэгъэхыгъэ зэнэкъокъум къыхээгъигъ.

**«Челси» —
«Краснодар» — 1:1**
Тыгъэгъазэм и 8-м Англием Ѣышэдешлагъэх.

Ощыхшхом хэтхэу ешIапIэм Ѣышээнэкъокъугъэх. Кабеллэ къэлапчъэм Iэгуаор дидзагь. «Челси» пенальтикIэ я 28-рэ такъикъым пчагъэр зэфэдиз Ѣышыжыгъигъ.

«Краснодар» дунаим Ѣыццэрило «Челси» Ѣышмышынэу дешлагъ. Къэлэпчъэлутэу Городовыр, зэкIэ тиешIаклохэр Ѣысэ атепхынэу зэлукIэгъум хэлэжъагъэх.

«Краснодар» тыфэгушю. Очкоуи 5 къыхыгъ, Европэм и Кубок икъыдэхын тапэки фэбэнэнэу фитныгъэ къыдихыгъ. 2021-рэ ильэсэм, гъатхэм зэлукIэгъухэр ригъэжъэштих.

Гандбол

ЕшIэгъуищ — текIоныгъищ

Урысыер — Швециер — 30:26 (15:13).
Тыгъэгъазэм и 7-м Данием Ѣышэдешлагъэх.
ТиешIаклохэм къахэцыгъэхэр: Дмитриева — 6, Кожокарь — 3, Манагарова — 3, Скоробогатченко — 3.

Дунаим игандбол бзылъфыгъэ командахэм язэнэкъокъуу Данием Ѣыклохэм пешорыгъэшь ёшгъэхъухэр купхэм шлэхэу ашайхыщтых. Урысыем ия 3-рэ зэлүкIэгъу техIоныгъэх къыщидихи, очкоуи 6 илэ хугъеэ.

Швециер команда къызэрскIоп. Европэм изэнэкъокъу тыжыныр къыщидихыгъ. Урысыем

Олимпиадэ джэгунхэм, Дунаим изэнэкъокъуу дышъэр къащи-хыгъ, ау Европэм алерэ чыпIэр зыки къыщидихыгъэп.

Урысыер Швецием дешIэзэ, пчагъэр зэрэлтыхуатшыгъээр: 10:5, 12:8, 13:11, 15:13. Ятлонэрэ едзыгъю Швециер зэрэфхэхазырь ёшIапIэм къыщильгъуагъ: 16:16, 18:16, 20:19, 21:20.

Олимпиадэ джэгунхэм дышъэр къащи-хыгъ, Екатерина Ильинаар ухуумаклохэм псынкIэу апхырыки, ёшIапIэм тэфээ хягъэм Iэгуаор дидзагь — 22:20.

Дарья Бобровниковар Ѣысэ тепхынэу ёшIэ, игъусэхэр зыльщэх. Юлия Маначаровар, Антонина Скоробогатченкэр, фэшхъафхэри бэрэ апэкIэ ильхээзэ, пчагъэм хагъахь. Мыекууапэ Ѣысэ къэлэпчъэлутэу Виктория Калининаар дэгъоу ёшIэ, ау Швецием икомандэ илэпэлэсэ-ныгъэ шлокIыгъуа тишишьэхэм къафхуу. Пчагъэр 24:22-рэ, къэнагъэр такъикъы 8.

Екатерина Ильинам икIэрыкIэу тегъэгушю. ПсынкIэу ар мэгүпшигэ, ухуумаклохэм ябэнзыэ, алэкIэкIы, хягъэм Iэгуаор дедзэ — 28:24-рэ.

Арэу Ѣытми, рэхъатныгъэу тилэр нахь макэ мэхъу, такъикъы 3 фэдиз къэнагъ, пчагъэр 28:26-рэ. Виктория Калининаам тишишьэхэм цыхъэшIэгъюу къеухумэ. Iэгуаор хягъэм изыдзэн зымылькIыгъэ Швецием ишпъашьэ. В. Калининаам къеплъигъ, ау сида Ѣышштыр?

Урысыем икомандэ текIоныгъэр зыIэкигъэкIыгъэп, 30:26-у къыхыгъ. Дарья Дмитриевар ёшIэкIо нахь дэгъоу зэхэцаклохэм къыхыгъ.

ТихэшыпкIыгъэ команда дышъэм фэбэнэнэу фешI ятлонэрэ купхэм хэгъагъ. Зичээзу ёшIэгъур Данием е Францием дыришт.

**Нэклубгъор зыгъэхъазы-
рыгъэр ЕМТЫИЛЬ Нурбий.**

Зэхэзьщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIырэ:
Адыгэ Республиком
льзэпкэ ИофхэмкIэ,
ИэкIыб къэралхэм ачы-
псэурэ тильзэпкэ-
гъухэм адьярэ зэхъи-
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,
къ. Мыекууапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэ А4-кIэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкIэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээу, шрифтыр
12-м нахи цыкIунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысы Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэллы-
IэсэкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
ЧыпIэ гъэйоры-
шапI, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутийэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекууапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4322
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2308

Хэутынм узчи-
кIэтхэнэу Ѣыт уахътэр
Сыхыатыр

18.00

Зыщаутийхээ
уахътэр
Сыхыатыр
18.00

Редактор
шхыялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхыялэм
игуадзэр
Мэцлиэкью
С. А.

Пшьэдэгъыж
зыхыры секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.